

A Magyar Köztársaság Nevében!

A Pécsi Ítéltábla a dr. Sümegi Helga ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt **felperes neve**(felperes címe) felperesnek a dr. Nemes Árpád ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen kölcsöntartozás megfizetése iránt indított perében a Tolna Megyei Bíróság 2008. január 28. napján kelt 16.P.20.103/2007/16. számú ítélté ellen a felperes részéről 18., az alperes részéről 17. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéltét megváltoztatja, és a keresetet teljes egészében elutasítja.

Mellőzi az alperes elsőfokú illetékfizetésre kötelezését, és a felperes által fizetendő elsőfokú illeték összegét 1.800.000 (egymillió-nyolcszázézer) forintra felemeli.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az állami adóhatóság felhívására 1.040.520 (egymillió-negyvenezer-ötszázhusz) forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 831.732 (nyolcszázharmincegyezer-hétszázharminckettő) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélté ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében az alperest 34.549.851,- Ft megfizetésére kölcsöntartozás címén, 5.000.000,- Ft megfizetésére pedig felvett és vissza nem fizetett anyagvásárlási előleg megtérítése címén kérte kötelezni. Keresetét arra alapította, hogy az alperes a felperesi részvénytársaság vezérigazgatója volt - annak felszámolása előtt -, és ezen időszakban, 2000. december és 2001. december között több szerződéssel összesen 34.549.851,- Ft összegű kölcsönt vett fel, valamint az anyagvásárlási előleg címén felvett összegből 5.000.000,- Ft-tal nem

számolt el. Az alperes ellenkérelmében a felperes keresetének elutasítását kérte, hivatkozott arra, hogy az általa kölcsön és anyagvásárlási előleg címén felvett összegek elszámolása tekintetében a felperessel - annak felszámolása előtt - 2002. augusztus 30-án, a 7/A/1. alatt becsatolt okirat tanúsága szerint megállapodást kötött, mely megállapodás szerinti elszámolás a peres felek között megtörtént, az alperes tartozásai a felperes könyveléséből kivezetésre kerültek. Ennek alátámasztásaként hivatkozott arra, hogy sem a 2002. december 31-i főkönyvi kivonat, sem a felszámolás kezdő napját megelőző mérleg, sem a felszámolási nyitómérleg, sem pedig a felszámoló által készített közbenső mérleg a vele szemben támasztott követelést nem tartalmazta. A felperes az alperes védekezésével szemben arra hivatkozott, hogy az alperes az általa a felperes hitelezőinek kifizetettként állított összegeket ténylegesen nem, vagy nem az általa állított összegben fizette ki. E tényállítása igazolására hivatkozott a hitelezőknek küldött érdeklődő levélre adott válaszokra.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban meghozott, fellebbezéssel támadott ítéletével az alperest 2.341.995 forint megfizetésére kötelezte annak kamataival együtt, ezt meghaladóan a felperesi keresetet elutasította. Álláspontja szerint a 2002. augusztus 30-i megállapodás szerinti elszámolás megtörténtét az alperes 2.341.995 forint összeg erejéig nem bizonyította, a fennmaradó részben azonban a felek közti elszámolás a 2002. augusztus 30-i megállapodásnak megfelelően végbement, az alperes tartozásait a felperes a könyvelésből kivezette, azt törölte. Álláspontja szerint az ügynevezett közös nyilatkozatokban számszerűsíthető elszámolt összeg 37.207.856 forint volt, 2.341.995 forint a közös nyilatkozatokban nincs számszerűsítve, és ezért e tekintetben a felek közti elszámolást megállapíthatónak nem találta.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen mindkét fél fellebbezést jelentett be, a felperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, és a keresete teljesítését kérte a teljes kereseti összeg erejéig. Hivatkozott arra, hogy az ügynevezett közös nyilatkozatok formájukban és tartalmukban is rendkívül aggályosak, eredeti aláírás és bélyegző egyikén sem szerepel, és hogy az általa megkeresett hitelezők egy része sem támasztotta alá a közös nyilatkozatok valódiságát. Hivatkozott arra is, hogy a számviteli előírásoknak meg nem felelő dokumentumok alapján a követelésállomány rendezése nem volt jogszerű, valamint arra is, hogy a beszámítással rendezett követelések nem egynemű követelések voltak.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását kérte. Álláspontja szerint a felszámolás kezdő időpontját megelőzően a teljes kereseti összeg tekintetében a felperessel elszámolt, kölcsöntartozása beszámítás útján megszűnt.

A felperes fellebbezése alaptalan, az alperes fellebbezése alapos.

Az elsőfokú bíróság ítéletének tényállását a másodfokú bíróság az elsőfokú eljárás iratai alapján az alábbiakkal egészíti ki:

A felperes és az alperes között 2002. augusztus 30-án létrejött megállapodás rögzítette, hogy a társaság, a vezérigazgató valamint alperes neve, mint magánszemély között 2002. december 31-ével elszámolást kell készíteni, mely során alperes neve mindkét minőségében az igénybe vett források tekintetében köteles elszámolni. Az elszámolások értelmében össze kell hasonlítani az érdekeltek által aláírt közös nyilatkozatokban foglaltak tartalmát a könyvekben nyilvántartott adatokkal, és ennek alapján teljesítettnek kell tekinteni, valamint ki kell vezetni a kötelezettségek közül. Abban az esetben, ha ezek a teljesítések nem érik el alperes neve részére átadott pénzeszközök nagyságát, úgy a különbözetet alperes neve haladéktalanul köteles az Rt. pénztárába visszafizetni. Amennyiben a szállítók részére történt teljesítések meghaladják az átadott pénzeszköz nagyságát, úgy a különbözet tagi kölcsönnek tekintendő, és azzal a társaság haladéktalanul köteles elszámolni alperes neve irányában.

2002. év végén 2003. év elején Sz. M.-né volt a felperes könyvelője, aki az alperes és a felperesi hitelezők által aláírt közös nyilatkozatokat látta, azok tartalma alapján végezte el az alperes tartozásának kivezetését a felperes könyveléséből.

A felperes az úgynevezett közös nyilatkozatok tanúsága szerint az A. E. Kft. részére 18.171.142 forintot, a V. Kft. javára 889.302 forintot, az S. Kft. javára 2.770.836 forintot, az A. Kft. részére 3.237.914 forintot, A H. Kft. részére 330.050 forintot, az M. Cseresznye Bt. részére 218.750 forintot, L. B.-né vegyeskereskedése részére 296.960 forintot, V. Gy. részére 230.000 forintot, O. Építőipari Kft. részére 3.789.325 forintot, a K. És Társa Kft. részére 3.658.156 forintot, dr. F. E. részére 168.732 forintot, Z. A., B. 2 Bt. részére 3.071.689 forintot, A. és Fia Bt. részére 375.000 forintot teljesített a felperes helyett. A B. Kft. és a P. Kft. részére is teljesített a felperes, a velük aláírt közös nyilatkozatban és annak mellékletében összeg nem szerepel, az e két társaság részére teljesített összeg együttesen 2.341.995 forint volt.

A felszámoló tájékoztatást kérő levelére a hitelezők az alábbi válaszokat adták:

A V. Kft. a 2003. október 6. napján írt levelében a 889.302. forint összegű tartozás meglétét megerősítette, állítása szerint azonban ezt stornó számlával rendezte az L.-H Rt. felé, a számla összegét pedig a B. 2 Bt. rendezte az L.-H Rt. helyett. Közös nyilatkozaton és a 2003. október 6-i levélen található cégbélyegző, valamint a két aláírás szemmel láthatóan azonos. Ugyanakkor megerősítette a V. Kft. azt, hogy nincs követelése az L.-H Rt.-vel szemben.

Az S. Kft. nevében M. I.-né és H. L. ügyvezető 2003. október 10. napján úgy nyilatkoztak, hogy a 2002. december 20-án kelt közös nyilatkozatból nincs példányuk, erről szóló bizonylat a kft. anyagában nem áll rendelkezésre. A 2003. október 10-i illetve a 2002. december 20-i nyilatkozatot a hitelező részéről nem

ugyanaz a személy írta alá, a közös nyilatkozaton a 2. számú, a 2003. október 10-i nyilatkozaton pedig a 4. számú cégbélyegzőt használták. A H. Kft. képviselője, G. A. egy elszámolást közölt a felszámolónak adott válaszában, közölve azt is, hogy ugyanezen kimutatást mellékelte a 2003. VI. hó 5-én készült közös nyilatkozathoz is.

Az M.I Cseresznye Bt. egy bevételi pénztárbizonylatot küldött a felszámolónak, melyben az szerepel, hogy 218.750 forint az L.-H Rt. részéről a pénztárba befizetésre került. Egyebekben az M. Cseresznye Bt. írásbeli nyilatkozatot a tartozás összegére nézve nem tett. L. B.-né egy az L.-H Rt. és az A. Kft. közti engedményezési szerződést csatolt 296.960 forint összegről, a K. És Társa Kft. nevében K. E. 2003. október 7. napján a felszámolónak írt levelében azt állította, hogy az L.-H Rt. a 3.658.156 forintos tartozását nem fizette meg, ugyanakkor a K. E. az aláírásával és cégbélyegzővel ellátott közös nyilatkozatban 2002. december 16-án a tartozás megszűnését ismerte el. Az O. Építőipari Kft. a teljes elszámolással érintett 3.789.325 forintról a bevételi pénztárbizonylatot megküldte.

Az így kiegészített tényállásból téves jogi következtetést vont le az elsőfokú bíróság a kereset részbeni teljesítése során, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatva a keresetet teljes egészében elutasította a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján.

Az elsőfokú bíróság a Pécsi Ítéltábla hatályon kívül helyező végzésében kifejtett jogi álláspont és adott jogi iránymutatás alapján helyesen foglalt állást abban a kérdésben, hogy az alperest terhelte e perben annak bizonyítása, hogy az általa elismerten átvett kölcsön összegét a felperes részére visszafizette. E bizonyítási kötelezettség teljesítése érdekében történt az elsőfokú bíróság korábbi ítéletének hatályon kívül helyezése. A megismételt eljárás során lefolytatott bizonyítás eredményeként helyesen jutott az elsőfokú bíróság arra a jogi következtetésre, hogy az alperes és a felperes közti 2002. augusztus 30-i megállapodás szerint a felek közti elszámolás megtörtént, az alperesnek a csatolt közös nyilatkozatokban foglalt összegek tekintetében követelése keletkezett a felperessel szemben, mely követelés - a Ptk. 296. §-a szerint - a felperes kölcsön címén fennálló követelésébe beszámításra került azzal, hogy a felperes könyveléséből az alperesi tartozást a beszámításra tekintettel törölték. Miután mind a felperes, mind az alperesi követelés pénzkövetelés volt, a pénzkövetelés pedig mindig egynemű, a követelések lejártak voltak, a beszámításnak a Ptk. 296. §-a szerinti valamennyi feltétele fennállt.

A felperesi és alperesi, egymással szemben fennálló, egynemű és lejárt követelések beszámítása folytán mind a felperes alperes felé, mind pedig az alperes felperes felé fennálló tartozása, illetve követelése a Ptk. 296. §-a értelmében megszűnt.

Nincs jelentősége annak a ténynek, hogy azok a bizonylatok és okiratok, amelyek alapján a felperesi könyvelésben a kivezetések történtek a számviteli törvény szerint szabályszerűek voltak-e, avagy sem, e kérdés eldöntése nem is tartozik e

bíróság hatáskörébe. A felperesi könyvelésnek és az alperesi tartozás felperesi könyvelésből történő kivezetésnek e perben annyiban van jelentősége, hogy ez a tény igazolja - a közös nyilatkozatok, mint okiratok, valamint a perben kihallgatott tanúk vallomása mellett - azt a tényt, hogy a követelések és tartozások egymás közti beszámítása, és ily módon a követelések megszűnése megtörtént, bekövetkezett.

A beszámítás eredményeként az alperesnek a felperes felé kölcsön címén fennálló tartozása megszűnt, így a felperes kereseti kérelme, melyben az alperest a kölcsön címén felvett összegek megfizetésére kérte kötelezni, alaptalan volt.

A felperes állította, illetve felvetette a perben azt, hogy az alperes egyes, a közös nyilatkozatokban állított tartozást nem fizetett meg, illetőleg azt nem az alperes fizette meg, nem az állított összegben fizette meg, illetve az elszámolás más módon történt meg, nem készpénzes fizetéssel. Ezen alperesi tényállításokból valódiságuk esetén az a jogi következtetés volna levonható, hogy a beszámítással érintett alperesi követelés, vagy annak egy része ténylegesen nem állt fenn, ily módon azzal, hogy a felperesi tartozás az alperesi tartozásba beszámítást nyert, a felperes az alperesnek tartozatlanul fizetett, mely tartozatlan fizetéssel az alperes jogalap nélkül gazdagodott. A felperesi követelés tehát az alperessel szemben jogalap nélküli gazdagodás címén állhatna fenn abban az esetben, ha a felperes bizonyítaná azt a tényt, hogy az alperes az úgynevezett közös nyilatkozatokban foglaltak szerint, az ott megjelölt hitelezőknek nem teljesített, vagy nem a közös nyilatkozatban megjelölt összeget teljesítette. Miután a felperesi kereset jogcíméhez a bíróság nincs kötve, vizsgálta ezért a másodfokú bíróság a felperes előterjesztett keresetét e jogcímen is. Miután azonban a felperes a másodfokú tárgyaláson történt kioktatás ellenére sem tudott az általa már előterjesztett bizonyítékokon kívül egyéb bizonyítékot előterjeszteni, a másodfokú bíróság pedig a megjelölt bizonyítékokat a felperesi kereset e jogcímen történő teljesítéséhez szükséges tényállás megállapításához - az alábbi indokokra figyelemmel - nem tartotta elégségesnek, a felperesi keresetet e jogcímen is el kellett utasítani.

A felperes felszámolójának levelére válaszoló V. Kft. az elszámolt tartozásnak sem az összegét, sem a kiegyenlítését nem vitatta, mindössze azt közölte, hogy azt egy másik cég rendezte. A H. Kft. arra utalt, hogy részben átutalással, részben beszámítással rendeződött a követelése, de egyébként valóban fennállt, mégpedig elszámolt összegben. L. B.-né sem cáfolta meg a tartozás tényét, sem annak összegét. Az O. Kft. szerint nem követelése, hanem tartozása volt, a K. És Társa Kft. szerint egy tartozásátvállalás történt, amit az L.-H Rt. nem fizetett meg. Az idézett okiratok azonban az úgynevezett közös nyilatkozatokban foglalt hitelezői nyilatkozatok valódiságának megdöntésére nem alkalmasak. Valamennyi közös nyilatkozaton cégbélyegző és aláírás van. A közös nyilatkozat és a felszámoló levelére adott válaszok egy része ugyanazt a cégbélyegzőt és ugyanazt az aláírást tartalmazza, ebből következően egyes esetekben ugyanaz a személy két alkalommal két különböző nyilatkozatot tett. Egyes nyilatkozatoknál a nyilatkozó ügyvezető személye eltér egymástól. Az esetleges jelenlegi cégvezetők

megidézése és azoknak a felperes felszámolása előtt keletkezett okiratokkal szemben tett nyilatkozata, azok tartalmának szóbeli cáfolata sem vezethetne arra, hogy ebben a perben annak a kérdésnek az eldöntésénél, hogy az alperes teljesített-e harmadik személyek felé avagy sem, a bíróság az okiratok tartalmával szembeni ellentétes tényeket állapítson meg. Azokban az esetekben, ahol egyébként a tartozás és annak kifizetése nem volt vitatott a felszámoló levelére adott válaszban, ott nem bír jelentőséggel az a tény, hogy milyen módon történt meg a tartozás rendezése, hiszen a közös nyilatkozatok a tartozás megszűnéséről és nem a rendezés mikéntjéről szólnak, ahogy a 2002. augusztusi felperes és alperes közti megállapodás is arra jogosította fel az alperest, hogy a lehető legelőnyösebb módon állapodjon meg a szállítókkal, nem írta azonban elő ennek részletes technikáját, módját, és azt sem zárta ki, hogy ez a tartozásrendezés az alperesnek is előnyös legyen.

Nincs jelentősége egyébként a követelés megszűnése szempontjából annak a körülménynek sem, hogy kettő darab közös nyilatkozat a tartozás összegét nem tartalmazza, hiszen miután a perben kihallgatott könyvelő tanúvallomása és a könyvelés tartalma alapján egyértelműen megállapítható az, hogy a teljes alperesi tartozást a felperes a felszámolás kezdő időpontja előtt megszüntnek tekintette, azaz a beszámítás a teljes összegre megtörtént, e két közös nyilatkozatokban foglalt összeget úgy kell tekintetni, hogy az a számszerűsített közös nyilatkozatokban foglalt és a ténylegesen fennálló alperesi tartozás különbözete kellett hogy legyen.

A fentiek okán tehát a felperes e perben azt a tényt, hogy az alperes a felperes harmadik személyek felé fennálló tartozásának általa állított összegét vagy annak egy részét nem fizette meg, és ezért a felperesi és alperesi tartozások egymással szembeni beszámítása folytán jogalap nélkül gazdagodott, a felperes nem bizonyította, kereseti kérelmét ezért e jogcímen is el kellett utasítani.

Mellőzi a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítélete jogi indokolásából a 4. oldal 4. bekezdését (fenntartja ugyanakkormondattal kezdődően afelszámolási eljárás szorításában mondattal bezárólag) a következő bekezdés végéig. Az elsőfokú bíróság e bekezdésekben részben saját döntésével szembeni kételyeit, részben pedig a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező végzésében foglalt jogi iránymutatás kritikáját fogalmazta meg, erre azonban az elsőfokú bíróságnak a Pp. szabályai szerint jogosultsága nincs.

A felperes fellebbezése teljes egészében alaptalan volt, ezért a feljegyzett kereseti illetéket valamint a felperesi fellebbezés folytán feljegyzett 900.000 forint összegű, és az alperesi eredményes fellebbezés folytán feljegyzett, valamint a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező végzésében megállapított illetéket is a felperes köteles megfizetni a Pp. 78. §-ára, az Itv. 74. §-ára és a Kmr. 13. § (2) bekezdésére figyelemmel.

A Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a pernyertes alperes költségeinek megtérítésére is a felperes köteles, ennek összegét a másodfokú bíróság a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján állapította meg.

P é c s, 2008. szeptember 16.

Dr. Juhász László s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács Ildikó s.k. előadó bíró, Dr. Fekete Bálint s.k. bíró